

U S T A W A

z dnia ...

o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej.

Art. 2. Użyte w niniejszej ustawie określenia oznaczają:

- 1) dyżur – okres udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie, wyznaczony w godzinach w danym dniu;
- 2) gospodarstwo domowe – osoby mieszkające i utrzymujące się wspólnie albo jedna osoba utrzymująca się samodzielnie, których miejsce zamieszkania znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) organizacja pozarządowa – organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 oraz z 2026 r. poz. 1040), prowadząca działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1b tej ustawy, do której celów statutowych należy udzielanie pomocy prawnej, zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa, wpisana na listę, o której mowa w art. 63;

¹⁾ Niniejszą ustawą:

- 1) zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawę z dnia 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej;
- 2) uchyla się ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim i edukacji prawnej.

- 4) osoba ze szczególnymi potrzebami – osoba, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411);
- 5) poradnia prawna – akademicka poradnia prawna prowadzona przez uczelnię lub organizację pozarządową, o których mowa w art. 37 ust. 3;
- 6) punkt – miejsce udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, przypisane do jednego lub wielu lokali lub jednej lub wielu lokalizacji, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna;
- 7) system teleinformatyczny – system teleinformatyczny prowadzony przez Ministra Sprawiedliwości, o którym mowa w art. 49;
- 8) wizyta – czas przeznaczony na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej danej osobie w danym dniu;
- 9) wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej – osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej, spełniająca wymagania, o których mowa w art. 23 ust. 1.

Art. 3. 1. Niniejsza ustawa nie zwalnia organów administracji publicznej od wykonywania określonych w przepisach odrębnych zadań i nie ogranicza działalności w zakresie pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa, w szczególności prawnego lub obywatelskiego, oraz edukacji prawnej.

2. Organy administracji publicznej, realizując pozostające w ich właściwości zadania z zakresu edukacji prawnej, podejmują działania w formach, o których mowa w art. 22 ust. 2.

Rozdział 2

Nieodpłatna pomoc prawna

Art. 4. Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- 1) informację prawną;
- 2) kwalifikowaną pomoc prawną.

Art. 5. Informacja prawna przysługuje:

- 1) obywatelom polskim,
 - 2) cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- jeżeli sprawa dotyczy ich praw lub obowiązków wynikających z prawa Unii Europejskiej lub prawa polskiego.

Art. 6. Informacja prawna obejmuje:

- 1) przedstawienie informacji o stanie prawnym, prawach i obowiązkach z niego wynikających, organach i instytucjach właściwych do załatwienia sprawy i postępowaniu przed tymi organami i instytucjami, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym, sądownoadministracyjnym lub egzekucyjnym, w szczególności udzielenie informacji o:
 - a) wzorze dokumentu udostępnionego w ramach katalogu usług z kartami usług, opracowanego i udostępnionego przez Ministra Sprawiedliwości lub
 - b) wzorze dokumentu udostępnionego przez organ administracji publicznej albo podmiot realizujący zadania publiczne w Biuletynie Informacji Publicznej lub na stronie internetowej właściwego podmiotu;
- 2) przedstawienie informacji o warunkach i trybie uzyskania kwalifikowanej pomocy prawnej;
- 3) przedstawienie informacji o możliwościach uzyskania innej pomocy niż nieodpłatna pomoc prawna w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa zamieszczonych na liście, o której mowa w art. 43, jeżeli przedstawiony problem nie może być rozwiązany w całości albo w części przez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) przedstawienie informacji o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji, a także korzyściach z tego wynikających oraz zorganizowanie wizyty w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2.

Art. 7. 1. Informacja prawna jest udzielana:

- 1) osobiście, w punkcie lub
- 2) za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość lub
- 3) w formach i miejscach, o których mowa w art. 13 ust. 1 – w przypadku osób ze szczególnymi potrzebami.

2. Informacja prawna przysługuje w wymiarze nie większym niż cztery wizyty w kwartale. Wizyta w celu uzyskania informacji prawnej nie może przekraczać 30 minut.

3. W momencie dokonywania zapisu na wizytę osoba prowadząca zapisy lub wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej dokonuje weryfikacji liczby wizyt, o której mowa w ust. 2, zarejestrowanych dla danej osoby z użyciem danych z systemu teleinformatycznego, o których mowa w art. 15 ust. 1.

4. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w szczególności w przypadkach, o których mowa w art. 13:

- 1) osoba prowadząca zapisy na wizyty, może zapisać na wizytę osobę, która przekroczyła limit wizyt, o którym mowa w ust. 2 – w przypadku dostępności terminów wizyt w momencie dokonywania zapisu;
- 2) wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej może udzielić informacji prawnej osobie, która przekroczyła limit wizyt, o którym mowa w ust. 2 – w przypadku dostępności terminów wizyt w momencie zgłoszenia się.

Art. 8. 1. Kwalifikowana pomoc prawna przysługuje osobie fizycznej:

- 1) jeżeli średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego tej osoby, ustalony zgodnie z ust. 2–7, nie przekroczył w gospodarstwie:
 - a) jednoosobowym – 110 %,
 - b) dwuosobowym – 100 %,
 - c) wieloosobowym – 90 %– przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za rok poprzedni ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 6k ust. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733 oraz z 2026 r. poz. 912) obowiązującego w dniu złożenia oświadczenia;
- 2) która uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039 oraz z 2026 r. poz. 26) lub która posiada status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1053);
- 3) od 13 do 18 roku życia;
- 4) bezrobotnej, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.²⁾);
- 5) która przebywa lub została umieszczona w pieczy zastępczej do ukończenia przez tę osobę 26 roku życia;
- 6) posiadającej orzeczenie o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy lub będącej opiekunem

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. 1746 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 451, 507, 734 i 1123.

takiej osoby, które uzyskały świadczenie, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1240) lub specjalny zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w art. 16a tej ustawy w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2024 r. lub zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w art. 2 lub art. 3 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r. poz. 246), w tym w okresie 12 miesięcy po wygaśnięciu prawa do uzyskania tych świadczeń;

- 7) która w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie oświadczenia uzyskała świadczenia z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, 974 i 986) lub na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych i wobec której w tym okresie nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia;
- 8) doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 oraz z 2026 r. poz. 160) lub o której mowa w art. 12c ust. 1 tej ustawy lub
- 9) zamieszkującej lub czasowo przebywającej na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, w szczególności powódź.

2. Za dochód uważa się:

- 1) podstawę obliczenia podatku ustaloną zgodnie z art. 26, art. 29–30cb, art. 30da–30dh, art. 30e–30g i art. 30j–30p ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.³⁾), w ostatnim złożonym zeznaniu podatkowym, podlegającą opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f tej ustawy;
- 2) dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne, otrzymane w poprzednim roku podatkowym.

3. W przypadku posiadania przez członka gospodarstwa domowego tytułu prawnego do gospodarstwa rolnego, w rozumieniu ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1344 oraz z 2026 r. poz. 875), dochód z tego gospodarstwa domowego ustala się na podstawie iloczynu powierzchni gruntów w hektarach przeliczeniowych

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2026 r. poz. 779, 846, 1079, 1098, 1123 i 1287.

i wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, ostatnio ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 tej ustawy.

4. Wysokość dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, z wyjątkiem dochodów, o których mowa w ust. 6, w przypadku prowadzenia działalności opodatkowanej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustala się na podstawie oświadczenia wnioskodawcy lub zaświadczenia wydanego przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego.

5. Wysokość dochodu członka gospodarstwa domowego z działalności opodatkowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 843 oraz z 2026 r. poz. 779 i 1098) ustala się, przyjmując kwotę dochodu rocznego ogłaszanego przez ministra właściwego do spraw rodziny, na podstawie art. 5 ust. 7a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, właściwą dla osiągniętego przychodu.

6. Jeżeli w skład rodziny wchodzi małoletni ich dochód ustala się na podstawie:

- 1) oświadczenia rodziców lub opiekunów prawnych w przypadku, gdy małoletni nie uzyskuje opodatkowanych dochodów albo
- 2) ostatniego złożonego zeznania podatkowego rodziców lub opiekunów prawnych, jeżeli dochody małoletniego zostały doliczone do dochodów rodziców lub opiekunów prawnych albo ostatniego złożonego zeznania podatkowego małoletniego lub
- 3) na podstawie zaświadczenia wydanego przez naczelnika urzędu skarbowego.

7. Przeciętny miesięczny dochód na członka gospodarstwa domowego ustala się na dzień złożenia oświadczenia jako iloraz sumy rocznych dochodów członków gospodarstwa domowego i liczby członków gospodarstwa domowego, który następnie jest dzielony przez liczbę miesięcy w roku.

Art. 9. Kwalifikowana pomoc prawna obejmuje:

- 1) wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania dotyczącego jej problemu prawnego i sporządzenie pisemnego planu działania lub
- 2) sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym oraz poinformowanie o istotnych aspektach postępowania sądowego, w tym o kosztach postępowania, lub

- 3) nieodpłatną mediację, o której mowa w art. 10, lub
- 4) sporządzenie projektu:
 - a) pisma inicjującego postępowanie przygotowawcze, administracyjne, sądowe, sądowoadministracyjne lub egzekucyjne, lub
 - b) skargi na orzeczenie referendarza i zażalenia na rozstrzygnięcie w przedmiocie odmowy przyznania pełnomocnika lub obrońcy z urzędu lub odmowy zwolnienia od kosztów sądowych, lub
 - c) środka zaskarżenia od nakazu zapłaty lub sprzeciwu od wyroku nakazowego, lub
 - d) odwołania od rozstrzygnięć w postępowaniu administracyjnym: wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy lub zażalenia na postanowienie– albo przedstawienie informacji o niezasadności sporządzenia takiego projektu.

Art. 10. 1. Nieodpłatna mediacja obejmuje:

- 1) czynności poprzedzające lub następcze wobec prowadzenia postępowania mediacyjnego:
 - a) przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji,
 - b) przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej,
 - c) udzielenie pomocy w sporządzeniu wniosku do sądu o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem;
- 2) przeprowadzenie postępowania mediacyjnego i sporządzenie ugody.

2. Nieodpłatna mediacja nie obejmuje spraw, w których:

- 1) toczy się mediacja lub postępowanie mediacyjne;
- 2) jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

3. Stroną inicjującą przeprowadzenie nieodpłatnej mediacji może być wyłącznie osoba uprawniona do kwalifikowanej pomocy prawnej, o której mowa w art. 8 ust. 1.

4. W zależności od bieżącego zapotrzebowania na przeprowadzenie postępowania mediacyjnego, zgłaszanego przez osoby, o których mowa w art. 8 ust. 1, w punkcie organizuje się spotkanie z mediatorem poświęcone nieodpłatnej mediacji w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, z tym, że czas trwania jednego spotkania z mediatorem podczas dyżuru nie może przekroczyć połowy czasu trwania dyżuru.

5. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do nieodpłatnej mediacji stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 468, 473, 830, 1003 i 1046).

Art. 11. 1. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej odmawia udzielenia kwalifikowanej pomocy prawnej, jeżeli w sprawie, w której osoba uprawniona zgłasza się w celu uzyskania kwalifikowanej pomocy prawnej, w postępowaniu przygotowawczym, sądowym, sądownoadministracyjnym lub innym postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów ustawy, w imieniu tej osoby działa pełnomocnik, będący adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub rzecznikiem patentowym.

2. Z ważnych powodów, w szczególności jeżeli:

- 1) w danej sprawie została już udzielona kwalifikowana pomoc prawna i nie zachodzą nowe faktyczne i prawne okoliczności wpływające na sytuację osoby uprawnionej,
- 2) udzielenie pomocy powoduje zagrożenie bezpieczeństwa osób udzielających pomocy,
- 3) występuje konflikt interesów

– osoba prowadząca zapisy może odmówić przyjęcia zgłoszenia na wizytę lub wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej może odmówić udzielenia kwalifikowanej pomocy prawnej.

3. Jeżeli osoba zgłaszająca się w celu uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej nie spełnia kryteriów, o których mowa w art. 5 lub art. 8, wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej informuje tę osobę o możliwości uzyskania nieodpłatnego poradnictwa prawnego w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa zamieszczonych na liście, o której mowa w art. 43.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej informuje osobę zgłaszającą się w celu uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym samym lub innym punkcie, w którym pomocy może udzielić inny wykonawca.

5. Odmowę przyjęcia zgłoszenia lub udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej odnotowuje się w systemie teleinformatycznym wraz ze wskazaniem okoliczności uzasadniających tę odmowę.

Art. 12. 1. Kwalifikowana pomoc prawna jest udzielana w punkcie osobiście przez wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej. Osobom ze szczególnymi potrzebami kwalifikowana pomoc prawna może być udzielana w formach i miejscach, o których mowa w art. 13 ust. 1.

2. Kwalifikowana pomoc prawna przysługuje w wymiarze nie większym niż cztery wizyty na kwartał. Czas przeznaczony na udzielanie kwalifikowanej pomocy prawnej w trakcie jednego dyżuru nie może przekroczyć 2 godzin.

3. W momencie dokonywania zgłoszenia, osoba prowadząca zapisy lub wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej sprawdza liczbę wizyt kwalifikowanej pomocy prawnej danej osoby z użyciem danych z systemu teleinformatycznego.

4. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w szczególności w przypadkach, o których mowa w art. 13:

- 1) osoba prowadząca zapisy na wizyty może zapisać na wizytę osobę, która przekroczyła limit wizyt, o którym mowa w ust. 2, lub przedłużyć limit czasu, o którym mowa w ust. 2 – w przypadku dostępności terminów wizyt w momencie dokonywania zapisu;
- 2) wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej może udzielić kwalifikowanej pomocy prawnej, osobie, która przekroczyła limit wizyt, o którym mowa w ust. 2, lub przedłużyć limit czasu, o którym mowa w ust. 2 – jeżeli są dostępne wolne terminy wizyt w danym dniu.

Art. 13. 1. Osobie ze szczególnymi potrzebami nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się w formie określonej przez tę osobę, w szczególności:

- 1) za pośrednictwem dostępnych tej osobie środków porozumiewania się na odległość, w szczególności zapewniając pomoc tłumacza języka migowego;
- 2) poza lokalem punktu na obszarze powiatu, przez zorganizowanie wizyty w miejscu:
 - a) zamieszkania tych osób lub
 - b) dostępnym architektonicznie lub w innym miejscu dostosowanym do potrzeb tych osób, lub
 - c) wyposażonym w urządzenie ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, lub
 - d) w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego.

2. Powiat organizuje wizytę, o której mowa w ust. 1, lub zwraca koszty związane z zapewnieniem dostępności nieodpłatnej pomocy prawnej osobie ze szczególnymi potrzebami, w sposób, o którym mowa w ust. 1, wykonawcy wskazanemu przez okręgową radę adwokacką lub radę okręgowej izby radców prawnych lub organizacji pozarządowej lub uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób organizowania i udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej osobie ze szczególnymi potrzebami, mając na względzie zapewnienie dostępności i adekwatności udzielanej pomocy, minimalne wymagania dotyczące dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

Art. 14. 1. Rada powiatu może określić, w drodze uchwały, rodzaj środka porozumiewania się na odległość, stosowany w celu udzielania informacji prawnej za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość na terenie powiatu.

2. W przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego zarząd powiatu może ustalić, że udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej następuje wyłącznie za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, rada powiatu, w drodze uchwały, określa ogólne warunki techniczne odbywania dyżurów za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Art. 15. 1. Osoba, która chce uzyskać nieodpłatną pomoc prawną, w celu umówienia wizyty zgłasza się:

- 1) osobiście do:
 - a) punktu lub
 - b) urzędu starostwa, lub
 - c) organizacji pozarządowej, lub
 - d) uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną albo
- 2) telefonicznie, na numer wskazany przez powiat albo
- 3) za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, w szczególności za pośrednictwem strony internetowej udostępnionej przez Ministra Sprawiedliwości – podając pierwsze litery imienia i nazwiska oraz numer w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności, zwanym dalej „numerem PESEL”, albo datę urodzenia i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość, w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL.

2. Zapisów na wizyty dokonuje się z uwzględnieniem konieczności zapewnienia równomiernego dostępu do informacji prawnej i kwalifikowanej pomocy prawnej.

Art. 16. 1. Osoba, o której mowa w art. 8, przed udzieleniem kwalifikowanej pomocy prawnej składa zarządowi powiatu lub przekazuje wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej oświadczenie, że spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) w danej sprawie nie występuje profesjonalny pełnomocnik;
- 2) średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego tej osoby, obliczony zgodnie z art. 8 ust. 2–7, nie przekracza kwoty, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 albo przynależy do jednej z grup, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2–9.

2. Oświadczenie zawiera również:

- 1) dane wnioskodawcy:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) adres miejsca zamieszkania lub pobytu,
 - c) datę urodzenia albo numer PESEL, jeżeli został nadany,
 - d) serię i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość – w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL,
 - e) adres poczty elektronicznej, jeżeli wyraża na to zgodę,
 - f) numer telefonu, jeżeli wyraża na to zgodę;
- 2) liczbę osób w gospodarstwie domowym lub informację o prowadzeniu jednoosobowego gospodarstwa domowego;
- 3) informację o wykształceniu osoby korzystającej z pomocy, jeżeli wyraża na to zgodę.

3. Oświadczenie składa się w postaci:

- 1) papierowej opatrzonej podpisem własnoręcznym albo
- 2) elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym.

4. Oświadczenie składa się przed pierwszą wizytą w danej sprawie lub w jej trakcie. Oświadczenie składa się ponownie, jeżeli od dnia złożenia ostatniego oświadczenia upłynęło więcej niż 12 miesięcy lub jeżeli okoliczności objęte złożonym oświadczeniem uległy zmianie.

5. W razie wątpliwości, co do sposobu wypełnienia oświadczenia, osoba ubiegająca się o kwalifikowaną pomoc prawną jest kierowana na wizytę w celu uzyskania informacji prawnej, o której mowa w art. 6 pkt 2.

6. Powiat zapewnia wprowadzanie danych pochodzących z oświadczeń do systemu teleinformatycznego i przekazywanie informacji o tych oświadczeniach, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, wykonawcom nieodpłatnej pomocy prawnej.

7. Minister Sprawiedliwości udostępnia formularz elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 25 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703 oraz z 2026 r. poz. 160) wraz z usługą online, umożliwiającą składanie oświadczenia za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, w tym zapewniającą funkcjonalność obliczania dochodów, z wykorzystaniem uwierzytelniania użytkowników, w sposób, o którym mowa w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

8. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór oświadczenia, szczegółowy tryb jego składania i sposób przekazywania informacji o oświadczeniach wykonawcom nieodpłatnej pomocy prawnej, mając na względzie potrzebę zapewnienia adekwatnej informacji o dochodach i sposobie ich obliczania oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, możliwość weryfikacji składanych oświadczeń oraz bezpieczeństwo danych.

Art. 17. Osoba zgłaszająca się w celu uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej okazuje dokument stwierdzający tożsamość na żądanie:

- 1) osoby dokonującej zapisu – w przypadku zapisu dokonywanego osobiście;
- 2) wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej – przed udzieleniem nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 18. 1. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej w trakcie wizyty w szczególności:

- 1) udziela informacji prawnej lub kwalifikowanej pomocy prawnej i dokumentuje zgłoszone zagadnienie lub problem oraz udzieloną nieodpłatną pomoc prawną w systemie teleinformatycznym, w sposób umożliwiający przeprowadzenie recenzji, o której mowa w art. 60;
- 2) odbiera oświadczenia, o których mowa w art. 16, opatrzone podpisem własnoręcznym i przekazuje je zarządowi powiatu w terminie 10 dni od dnia odebrania.

2. Dokumentowania zgłoszonego zagadnienia lub problemu i udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dokonuje się nie później niż w terminie 10 dni od dnia jej udzielenia.

3. W przypadku awarii systemu teleinformatycznego, w szczególności błędu krytycznego, uniemożliwiających dostęp do systemu teleinformatycznego, wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej dokumentuje pomoc w systemie teleinformatycznym nie później niż w terminie 10 dni od dnia przywrócenia funkcjonalności systemu.

Art. 19. 1. Jeżeli wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej lub osoba, która w imieniu zarządu powiatu odbiera oświadczenie, o którym mowa w art. 16, powezmą uzasadnioną wątpliwość, co do prawdziwości tego oświadczenia, złożonego przez osobę, która ubiega się o kwalifikowaną pomoc prawną lub osobę, która ją otrzymała, zgłaszają ten fakt zarządowi powiatu za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wraz z uzasadnieniem wątpliwości.

2. Zarząd powiatu może wszcząć postępowanie wyjaśniające. W celu weryfikacji informacji i danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 16, zarząd powiatu może wezwać wnioskodawcę do przekazania dodatkowych dokumentów potwierdzających te informacje i dane, wyznaczając termin 14 dni.

3. Zarząd powiatu może wystąpić do osoby składającej oświadczenie, o którym mowa w art. 16, oraz podmiotów, o których mowa w art. 21, o przekazanie informacji lub dokumentów, które mają na celu weryfikację danych wskazanych w tym oświadczeniu. W szczególności zarząd powiatu może wystąpić o przekazanie:

- 1) dla każdego członka gospodarstwa domowego ostatniego złożonego zeznania podatkowego, o którym mowa w art. 45 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych albo w art. 21 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne lub ostatnim rocznym obliczeniu podatku, o którym mowa w art. 34 ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych albo zaświadczenia wydanego przez naczelnika urzędu skarbowego o wysokości uzyskanego przychodu, zaś w przypadku małoletniego członka rodziny – jednego z dokumentów, o których mowa w art. 8 ust. 6;
- 2) dla każdego członka gospodarstwa domowego numeru PESEL albo kopii dokumentu stwierdzającego tożsamość, albo legitymacji szkolnej lub legitymacji studenckiej, zaś w przypadku osoby umieszczonej w pieczy zastępczej – kopii dokumentu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lub 35a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980);
- 3) kopii zaświadczenia o posiadaniu statusu osoby bezrobotnej, wydanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- 4) kopii orzeczenia o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności, wydanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 884 i 1102) albo kopii legitymacji, o której mowa w art. 6ca tej ustawy albo kopii orzeczenia

o całkowitej albo częściowej niezdolności do pracy wydanego na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26 i 425), a w przypadku opiekuna kopii decyzji o przyznaniu świadczenia, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, o którym mowa w art. 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2024 r. lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w art. 2 lub art. 3 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r. poz. 246);

- 5) kopii decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub odpisu zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kopii decyzji lub zaświadczenia o udzieleniu świadczeń rodzinnych.

4. Jeżeli w skład gospodarstwa domowego wchodzi małoletni ich dochód ustala się na podstawie:

- 1) oświadczenia rodziców lub opiekunów prawnych w przypadku, gdy małoletni nie uzyskuje opodatkowanych dochodów albo
- 2) ostatniego złożonego zeznania podatkowego rodziców lub opiekunów prawnych, jeżeli dochody małoletniego zostały doliczone do dochodów rodziców lub opiekunów prawnych albo ostatniego złożonego zeznania podatkowego małoletniego lub
- 3) na podstawie zaświadczenia wydanego przez naczelnika urzędu skarbowego.

5. Do postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w ust. 2, w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

Art. 20. 1. Jeżeli kwalifikowanej pomocy prawnej udzielono na podstawie nieprawdziwych lub nieaktualnych danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 16, osoba otrzymująca kwalifikowaną pomoc prawną jest obowiązana do zwrotu wartości nienależnie uzyskanej kwalifikowanej pomocy prawnej w podwójnej wysokości, proporcjonalnie do czasu, w którym korzystała z kwalifikowanej pomocy prawnej. Kwoty z tytułu tego zwrotu stanowią dochód budżetu państwa.

2. Wartość nienależnie uzyskanej kwalifikowanej pomocy prawnej, o której mowa w ust. 1, oraz termin jej zwrotu zarząd powiatu ustala w drodze decyzji administracyjnej na

podstawie wartości jednej godziny kwalifikowanej pomocy prawnej, określonej w danym roku w przepisach wydanych na podstawie art. 73 ust. 4.

3. Należności z tytułu decyzji o zwrocie nienależnie uzyskanej kwalifikowanej pomocy prawnej ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca te należności stała się ostateczna.

4. Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie uzyskanej kwalifikowanej pomocy prawnej nie jest wydawana, jeżeli od dnia ostatniej wizyty w tej sprawie upłynęło więcej niż 5 lat.

Art. 21. Jednostki sektora finansów publicznych, Policja, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jednostki pomocy społecznej, organy administracji publicznej, a także zespoły kuratorskiej służby sądowej, komornicy sądowi, pracodawcy, podmioty wykonujące działalność leczniczą, przedszkola, szkoły, placówki, poradnie oraz ośrodki, o których mowa odpowiednio w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820, 904, 982, 1036 i 1123), uczelnie, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku, udostępniają zarządowi powiatu informacje, które mają znaczenie dla ustalenia okoliczności, o których mowa w art. 8 i art. 16, w ramach postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 19.

Rozdział 3

Edukacja prawna

Art. 22. 1. Zadania z zakresu edukacji prawnej są realizowane w celu zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa i dotyczą w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) prawie, jego źródłach oraz o prawach i obowiązkach obywatelskich i trybie ich realizacji;
- 2) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
- 3) mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;
- 4) dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej oraz pomocy prawnej udzielanej w postępowaniach sądowych i sądownoadministracyjnych.

2. Zadania z zakresu edukacji prawnej, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które polegają w szczególności na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji

za pośrednictwem środków masowego przekazu lub środków komunikacji elektronicznej i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w szczególności prowadzeniu kampanii społecznych.

3. Zadania z zakresu edukacji prawnej są realizowane z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami lub dostępu alternatywnego, o którym mowa w art. 7 tej ustawy.

4. Materiały wytworzone w ramach realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej, powierzonej organizacji pozarządowej zgodnie z art. 41 ust. 2:

- 1) oznacza się znakiem graficznym, identyfikującym usługi z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i informacją o źródle finansowania,
- 2) dodatkowo mogą zostać oznaczone znakami graficznymi identyfikującymi powiat – według wzoru i w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 53 ust. 2.

Rozdział 4

Podmioty udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej

Art. 23. 1. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela:

- 1) w punkcie, w którym wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej wyznacza okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych:
 - a) odpowiednio adwokat lub radca prawny, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach z ich upoważnienia aplikant adwokacki lub aplikant radcowski,
 - b) w zakresie nieodpłatnej mediacji, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 – mediator, o którym mowa w art. 24;
- 2) w punkcie powierzonym organizacji pozarządowej lub w punkcie powierzonym w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3, uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną:
 - a) adwokat lub radca prawny,
 - b) w zakresie nieodpłatnej mediacji, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 – mediator, o którym mowa w art. 24.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3, w punkcie powierzonym uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną w udzielaniu kwalifikowanej pomocy prawnej na zasadach określonych w porozumieniu o wolontariacie może brać udział student, co najmniej trzeciego roku jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo, który:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 2) nie był karany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe

– jednak wyłącznie pod nadzorem wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej.

3. Student składa oświadczenie wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej sprawującemu nadzór nad jego udziałem w udzielaniu kwalifikowanej pomocy prawnej na okoliczność, o której mowa w ust. 2 pkt 2, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Student składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Oświadczenie jest dokumentowane w systemie teleinformatycznym.

4. W ramach udziału w udzielaniu kwalifikowanej pomocy prawnej student wykonuje pod nadzorem wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej wyłącznie czynności pomocnicze związane z przygotowaniem planu działania, projektu pisma lub innego dokumentu. Projekt ten przekazuje się osobie uprawnionej po weryfikacji i zatwierdzeniu przez wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, osoba korzystająca z nieodpłatnej pomocy, przed jej uzyskaniem jest informowana, że w udzielaniu kwalifikowanej pomocy prawnej będzie brał udział student i o zasadach udziału studenta w udzielaniu tej pomocy i składa oświadczenie w tej sprawie, które jest dokumentowane w systemie teleinformatycznym.

Art. 24. 1. Do udzielania nieodpłatnej mediacji jest uprawniona osoba, która jest wpisana do Krajowego Rejestru Mediatorów, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia ... o mediatorach sądowych, instytucjach szkolących w zakresie mediacji i Krajowym Rejestrze Mediatorów (Dz. U. poz ...), zwana dalej „mediatorem”.

2. Nieodpłatną mediację, w zakresie, o którym mowa w art. 10 w ust. 1 pkt 1, może również prowadzić wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. a.

3. Nieodpłatnej mediacji, w zakresie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić osoba, która którejkolwiek ze stron uprzednio świadczyła pomoc prawną lub poradnictwo obywatelskie, była świadkiem, wydawała opinię, sporządzała wywiad środowiskowy lub prowadziła terapię, a także osoba, co do której zachodzi okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, mediator odmawia przeprowadzenia nieodpłatnej mediacji, informując osobę uprawnioną o możliwości skorzystania z nieodpłatnej mediacji prowadzonej przez innego mediatora w tym samym albo innym punkcie.

Rozdział 5

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i organizowanie realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej

Art. 25. 1. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń po umówieniu terminu wizyty.

2. Z ważnych powodów dopuszcza się ustalenie innej kolejności udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 26. 1. Powiat wskazuje numer telefonu, pod którym dokonuje się zgłoszeń, oraz udostępnia informacje umożliwiające dokonanie zgłoszenia z wykorzystaniem usługi udostępnionej przez Ministra Sprawiedliwości za pośrednictwem strony internetowej we właściwym powiecie.

2. Powiat, oprócz dokonywania zgłoszeń telefonicznych, może również umożliwić dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej lub umożliwić dokonywanie zgłoszeń w punkcie.

3. Zgłoszenia na wizyty są rejestrowane w systemie teleinformatycznym.

Art. 27. Zgłoszenia rejestruje się równomiernie w punktach w danym powiecie oraz zapewnienia się równy dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej osobom zgłaszającym się na wizyty.

Art. 28. 1. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się w punkcie podczas dyżuru.

2. Na każdy powiat przypada liczba punktów odpowiadająca mnożnikowi, o którym mowa w art. 74.

Art. 29. 1. Punkt może być usytuowany w jednym albo większej liczbie lokali, do których powiat lub gmina posiadają tytuł prawny, w ramach posiadanych zasobów. W jednym lokalu może być usytuowany więcej niż jeden punkt, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wspólnoty samorządowej.

2. Lokale sytuuje się z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dogodnego dostępu do nich osób uprawnionych do nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w zakresie

połączeń komunikacyjnych na terenie powiatu oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

3. Jeżeli specjalizacja dyżuru jest powiązana tematycznie z usługami z zakresu pomocy społecznej lokal, w którym odbywa się ten dyżur, powinien być usytuowany, w miarę możliwości, w pobliżu miejsca świadczenia tych usług.

Art. 30. 1. Suma dyżurów w danym punkcie wynosi przeciętnie 20 godzin tygodniowo z wyłączeniem dni, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 296), a w przypadku, wydania przepisów wykonawczych na podstawie art. 1a ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy, z wyłączeniem dnia wolnego od pracy określonego w tych przepisach.

2. W przypadku zakończenia roku lub miesiąca w innym dniu tygodnia niż niedziela, ustalenia liczby godzin przypadających na dyżury w ostatnim tygodniu tego roku lub miesiąca dokonuje się proporcjonalnie do liczby dni w tym tygodniu przypadających w danym roku przyjmując przeciętnie pięciodniowy tydzień pracy. Przepis stosuje się również do ustalenia liczby godzin przypadających na dyżury w pierwszym tygodniu odpowiednio roku lub miesiąca.

Art. 31. 1. Wszystkie lub wybrane dyżury w punkcie mogą posiadać określoną specjalizację.

2. Specjalizację dyżuru określa się w szczególności przez:

- 1) wskazanie dziedziny prawa lub problematyki nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej podczas dyżuru lub
- 2) wskazanie grupy osób uprawnionych, do której w szczególności adresuje się nieodpłatną pomoc prawną udzielaną podczas tego dyżuru, lub
- 3) określenie innego języka niż język polski, w którym będzie możliwe udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

3. Wprowadzenie specjalizacji wszystkich lub wybranych dyżurów w punkcie nie zwalnia wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej od udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej poza wskazaną specjalizacją.

Art. 32. 1. W przypadku, gdy liczba zgłoszeń, o których mowa w art. 25, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, zarząd powiatu może ustalić wydłużenie dyżuru o co najmniej 1 godzinę dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu.

2. Możliwość wydłużenia czasu trwania dyżuru w trakcie roku określa się jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 39.

3. Wydłużenie dyżuru, o którym mowa w ust. 1, nie powoduje zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania w danym roku ani zwiększenia wynagrodzenia za realizację dyżuru.

Art. 33. 1. Zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, realizowanymi przez powiat w porozumieniu z gminami albo samodzielnie.

2. Powiat realizuje zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej we współpracy z:

- 1) właściwymi okręgowymi radami adwokackimi lub radami okręgowych izb radców prawnych;
- 2) organizacjami pozarządowymi;
- 3) właściwym wojewodą i Ministrem Sprawiedliwości;
- 4) uczelniami lub organizacjami pozarządowymi prowadzącymi poradnie prawne – w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3.

3. Powiat może określić raz na dwa lata powiatowe priorytety tematyki edukacji prawnej, które mogą stanowić element warunków w ramach otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 39, uwzględniając przynajmniej jeden z priorytetów określonych przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie art. 69 ust. 4.

4. Powiat upowszechnia wiedzę o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej wśród mieszkańców powiatu.

Art. 34. 1. Powiat, realizując zadania określone w ustawie, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) wykaz planowanych dyżurów na terenie gminy zawierający:
 - a) dni oraz, jeżeli to możliwe, godziny, w których planuje się dyżury,
 - b) informację o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - c) preferowaną specjalizację dyżurów,
 - d) adresy lokali, w których planuje się dyżury;
- 2) zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej;

- 3) zasady udzielania wsparcia w dokonywaniu zapisów na nieodpłatną pomoc prawną i w informowaniu osób wykluczonych cyfrowo lub osób starszych, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 986), o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz działaniach z zakresu edukacji prawnej.

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego dwuletni okres realizacji nieodpłatnej pomocy prawnej, może złożyć do zarządu powiatu wniosek dotyczący potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej na kolejne dwa lata, zawierający preferowany sposób wykonywania tych zadań na terenie gminy w szczególności przez wskazanie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. W przypadku powierzenia prowadzenia punktu uczelni, o którym mowa w art. 37 ust. 3, powiat może również z tą uczelnią zawrzeć porozumienie, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d i pkt 2.

Art. 35. 1. Powiat, w ramach wymiaru godzin, o którym mowa art. 30 ust. 1, ustala wykaz punktów ze wskazaniem ich adresów, harmonogram pracy punktów na terenie powiatu oraz harmonogram dyżurów w danym punkcie na rok kalendarzowy, w którym określa:

- 1) dni udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, przy czym, jeżeli uzasadnia to lokalizacja punktu, może pominąć w harmonogramie dni wolne wyznaczone w zamian za święto przypadające w okresie rozliczeniowym w innym dniu niż niedziela, o którym mowa w art. 130 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2026 r. poz. 1245),
- 2) godziny udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej – w taki sposób, aby realizacja zadań uwzględniała potrzeby wspólnoty samorządowej, a w co najmniej jednym dniu tygodnia zadania te były wykonywane po godzinie 16.

2. Podmioty, o których mowa w art. 33 ust. 2, mogą przedstawić stanowisko w sprawie wykazu punktów i harmonogramów, o których mowa w ust. 1.

3. Powiat, przygotowując wykaz i harmonogramy, o których mowa w ust. 1, może uwzględnić stanowisko, o którym mowa w ust. 2.

Art. 36. 1. Powiat udostępnia i aktualizuje w Biuletynie Informacji Publicznej wykaz punktów, harmonogram pracy punktów na terenie powiatu oraz harmonogram dyżurów, z określeniem specjalizacji, jeżeli została określona w danym punkcie.

2. Powiat może zmienić harmonogram pracy lub adres punktu, jeżeli uzasadniają to potrzeby wspólnoty samorządowej, po zasięgnięciu opinii podmiotów, o których mowa w art. 37 ust. 1 lub 3, które prowadzą punkty na terenie powiatu. Powiat uwzględnia opinię podmiotu, który organizuje nieodpłatną pomoc prawną w punkcie, którego ma dotyczyć zmiana. Powiat może uwzględnić opinię pozostałych podmiotów, które prowadzą punkty na terenie powiatu.

Art. 37. 1. Powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym, a połowę organizacji pozarządowej. Jeżeli iloraz liczby punktów i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej.

2. Jeżeli liczba punktów stanowi liczbę nieparzystą, większą o jeden liczbę punktów przeznacza się na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizacje pozarządowe albo uczelnię lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną.

3. Powiat, w ramach liczby punktów, które są powierzane do prowadzenia organizacji pozarządowej, może umożliwić ubieganie się o prowadzenie punktu:

- 1) uczelni prowadzącej poradnię prawną w ramach kształcenia na prowadzonych przez nią jednolitych studiach magisterskich na kierunku prawo lub
- 2) organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną w ramach jej zadań statutowych – wpisanych na listę, o której mowa w art. 63.

4. W przypadku powierzenia punktu uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną, w ramach umowy powiat może powierzyć tej uczelni lub organizacji, odpowiednio w ramach realizacji zadań nieodpłatnej pomocy prawnej lub edukacji prawnej albo zadań, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 10 ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.⁴⁾), bez dodatkowego wynagrodzenia, zadania dotyczące:

- 1) prowadzenia analiz i badań naukowych funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej lub
- 2) przygotowywania raportów i rekomendacji w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej, lub
- 3) realizację projektów lub programów pilotażowych dotyczących poradnictwa prawnego o zasięgu powiatowym, lub

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635, 637, 821 i 912.

- 4) opracowywania projektu powiatowych priorytetów edukacji prawnej, o których mowa w art. 33 ust. 3.

Art. 38. 1. Powiat, co dwa lata, zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów lub radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem nieodpłatnej mediacji;
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazywania adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców – wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z wykazem punktów oraz harmonogramem pracy punktów, o których mowa w art. 35, uwzględniające dni oraz, jeśli to możliwe, godziny, w których planuje się dyżury, a także specjalizację dyżurów oraz zasady przetwarzania danych osobowych tych osób;
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie.

2. Wyznaczając adwokatów lub radców prawnych, odpowiednio okręgowa rada adwokacka albo rada okręgowej izby radców prawnych, uwzględnia ocenę przekazaną przez starostę, o której mowa w art. 55 ust. 2 pkt 1, oraz recenzje, o których mowa w art. 60.

3. W przypadku nie zawarcia porozumienia do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby to porozumienie, powiat przekazuje dziekanom informacje w zakresie określonym w art. 35 ust. 1. Na podstawie tych informacji dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych wskazuje odpowiednio adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

4. O każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w ust. 3, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę, który zawiadamia Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości może zwrócić się o wyjaśnienia do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych.

Art. 39. 1. Organizację pozarządową, a w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3, uczelnię albo organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną, wyłania się co dwa lata

w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przeprowadzanym na powierzenie prowadzenia punktów.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3, w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert wskazuje się możliwość powierzenia prowadzenia punktu przez uczelnię lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną. W ogłoszeniu tym można również określić rodzaj zadań, o których mowa w art. 37 ust. 4, które mogą zostać powierzone dodatkowo uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną.

3. Oferta może zostać złożona w postaci elektronicznej.

4. O powierzenie prowadzenia punktu na obszarze danego województwa może ubiegać się:

- 1) organizacja pozarządowa lub
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3 – uczelnia albo organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną

– wpisane na listę, o której mowa w art. 63, prowadzoną przez właściwego wojewodę.

5. W skład komisji konkursowej, o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, może wchodzić dodatkowo przedstawiciel wojewody.

6. Organizacja pozarządowa lub uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą służyć w szczególności asystą osobom mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

7. W przypadku, gdy w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ust. 1, nie wpłynęła żadna oferta na powierzenie prowadzenia punktu albo żadna ze złożonych ofert nie spełnia wymogów konkursu, nieobsadzone punkty powierza się radcom prawnym lub adwokatom, na zasadach określonych w art. 38.

Art. 40. 1. Adwokat lub radca prawny, wskazany przez okręgową radę adwokacką lub radę okręgowej izby radców prawnych, organizacja pozarządowa lub uczelnia albo organizacja prowadząca poradnię prawną, zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem.

2. Umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;

- 2) informację o możliwości wydłużenia, na żądanie zarządu powiatu, czasu trwania dyżuru o co najmniej 1 godzinę dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 32 w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 3;
- 3) określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt;
- 5) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 7) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej lub zapewniania takiego zastępstwa przez organizację pozarządową lub uczelnię lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną;
- 8) sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 10 ust. 4;
- 9) w przypadku określenia specjalizacji, o której mowa w art. 31, wskazanie specjalizacji nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej podczas poszczególnych dyżurów;
- 10) zasady jej rozwiązania;
- 11) okres obowiązywania umowy;
- 12) zasady przetwarzania danych osobowych;
- 13) sposób doręczenia korespondencji związanej z realizacją umowy.

3. Suma wynagrodzeń wynikających z umów, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć kwoty dotacji, o której mowa w art. 73 ust. 2, w części przypadającej na wynagrodzenia w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

4. Wynagrodzenie mediatora, o którym mowa w art. 10 ust. 4, oblicza się proporcjonalnie do czasu przeznaczonego na prowadzenie przez niego nieodpłatnej mediacji, w trakcie dyżuru.

Art. 41. 1. Do umowy zawieranej z organizacją pozarządową albo organizacją pozarządową prowadzącą poradnię prawną, w zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, stosuje się przepisy art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.⁵⁾). Umowa zawierana jest na okres 2 lat.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426, 635, 680 i 912.

2. W ramach umowy, organizacji pozarządowej albo organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, realizowanego w szczególności w formach, o których mowa w art. 22 ust. 2.

3. W umowie powiat może określić formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej lub tematykę edukacji prawnej, uwzględniając powiatowe priorytety, o których mowa w art. 33 ust. 3, oraz priorytety określone przez Ministra Sprawiedliwości, o których mowa w art. 69 ust. 4.

4. Do umowy z uczelnią prowadzącą poradnię prawną stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2–3, art. 372 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie odpowiednio art. 221 lub art. 250–252 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 42. 1. Powiat realizuje zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej określone w ustawie z uwzględnieniem:

- 1) potrzeby zapewnienia najlepszych efektów w odniesieniu do poniesionych nakładów;
- 2) potrzeb wspólnoty samorządowej, w szczególności w zakresie lokalizacji punktów i godzin ich otwarcia;
- 3) potrzeby zapewnienia warunków lokalowych o porównywalnym standardzie na terenie powiatu, umożliwiających zachowanie poufności udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej.

2. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej udziela nieodpłatnej pomocy starannie i rzetelnie oraz w sposób zrozumiały dla osoby uprawnionej.

3. Organizacja pozarządowa oraz uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną:

- 1) stosuje standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) zapewnia ciągłość realizacji zadania w okresie zawarcia umowy;
- 3) w przypadku realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej – oferuje zróżnicowanie form i tematyki, dążąc do zapewnienia ich dostępności.

4. Właściwa okręgowa rada adwokacka lub okręgowa rada radców prawnych wyznacza odpowiednio adwokatów lub radców prawnych, w sposób zapewniający ciągłość udzielanej pomocy i dopasowanie ich specjalizacji zawodowej do potrzeb osób, o których mowa w art. 8.

5. Wojewoda nadzoruje realizację zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej z uwzględnieniem:

- 1) efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania;
- 2) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- 3) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

6. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe standardy udzielania i organizowania nieodpłatnej pomocy prawnej, uwzględniając konieczność zapewnienia wysokiej jakości obsługi osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 43. 1. Powiat sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, które obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne, w tym informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
- 2) nieodpłatną pomoc prawną ze wskazaniem harmonogramu pracy punktów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona.

2. Lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

3. Lista zawiera informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 25, w szczególności o możliwości dokonywania zgłoszeń:

- 1) telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez powiat i o numerze tego telefonu lub

- 2) z wykorzystaniem usługi udostępnionej przez Ministra Sprawiedliwości za pośrednictwem strony internetowej, lub
- 3) za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, lub
- 4) w punkcie.

4. Listę powiat udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto informacje te udostępnia się w szczególności:

- 1) w punktach;
- 2) na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu;
- 3) w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie powiatu.

Art. 44. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej i zadań, o których mowa w art. 37 ust. 4, w szczególności wymogi dotyczące lokalu, w którym będzie usytuowany punkt,
- 2) wzór informacji i oświadczenia, o których mowa w art. 23 ust. 5,
- 3) wzory karty pomocy i uproszczonej karty pomocy, o których mowa w art. 45,
- 4) sposób i tryb gromadzenia i przekazywania opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy,
- 5) szczegółowy zakres i sposób przekazywania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 47, oraz jej wzór,
- 6) szczegółowy zakres i sposób przekazywania oceny, o której mowa w art. 55 ust. 2

– uwzględniając konieczność zapewnienia równego i otwartego dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności osobom ze szczególnymi potrzebami, szerokiej informacji o dostępnych formach poradnictwa, konieczność zachowania poufności przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, konieczność zapewnienia kompletności informacji o wykonaniu zadania oraz możliwość wykazania problemów prawnych i społecznych, których dotyczy udzielana nieodpłatna pomoc prawna, konieczność zapewnienia odpowiednich standardów obsługi i jakości oraz możliwość przeprowadzenia na podstawie kart pomocy recenzji, o której mowa w art. 60.

Rozdział 6

Dokumentowanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz obowiązki informacyjno-promocyjne w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej

Art. 45. 1. W systemie teleinformatycznym tworzy się odrębne zbiory danych, w których przechowuje się:

- 1) dane o osobach korzystających z systemu nieodpłatnej pomocy obejmujące dane dotyczące:
 - a) zapisów na wizyty i liczby wizyt danej osoby uprawnionej,
 - b) odmów, o których mowa w art. 11 i art. 24 ust. 4,
 - c) pochodzące z oświadczeń, o których mowa w art. 16, dotycząc ogólnych informacji o osobie uprawnionej dotyczących w szczególności wieku, płci, wykształcenia, dochodu gospodarstwa domowego i informacji o wielkości miejsca zamieszkania, a także kryterium przyznania pomocy, o którym mowa w art. 8 ust. 1;
- 2) dane dotyczące udzielonej pomocy dokumentowane w kartach pomocy, o których mowa w ust. 2 oraz dane dotyczące edukacji prawnej.

2. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej dokumentuje każdy przypadek udzielenia:

- 1) informacji prawnej,
- 2) kwalifikowanej pomocy prawnej

– odpowiednio w uproszczonej karcie pomocy lub w karcie pomocy, w systemie teleinformatycznym.

3. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej dokumentuje każdy przypadek odmowy udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej w systemie teleinformatycznym.

4. W uproszczonej karcie pomocy dokumentuje się udzielenie informacji prawnej przez podanie:

- 1) dziedziny prawa, której dotyczyła ta pomoc;
- 2) skróconego opisu oraz rodzaju udzielonej informacji, a w przypadku zarekomendowania uzyskania innej pomocy niż nieodpłatna pomoc prawna w jednostce nieodpłatnego poradnictwa – również nazwy tej jednostki;
- 3) danych dotyczących punktu, osoby udzielającej pomocy i daty jej udzielenia;

5. W karcie pomocy dokumentuje się udzielenie kwalifikowanej pomocy prawnej przez podanie w szczególności:

- 1) informacji dotyczących zgłoszonej sprawy i udzielonej pomocy;

- 2) dziedziny prawa, której dotyczyła ta pomoc;
- 3) kategorii sprawy;
- 4) formy udzielonej pomocy;
- 5) czasu poświęconego na jej udzielenie;
- 6) danych dotyczących punktu, osoby udzielającej pomocy i daty jej udzielenia.

6. Dane, o których mowa w ust. 4 pkt 3 i ust. 5 pkt 6, są uzupełniane automatycznie na podstawie danych systemu teleinformatycznego.

7. Uproszczona karta pomocy i karta pomocy, zawierają część obejmującą opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy. Wypełnienie przez osobę uprawnioną tej części uproszczonej karty pomocy albo karty pomocy, w tym podanie numeru telefonu w celu zasięgnięcia dalszej opinii o udzielonej pomocy, jest uzależnione od zgody osoby uprawnionej.

8. Uproszczona karta pomocy i karta pomocy są dokumentowane drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, z wyjątkiem części obejmującej opinię osoby uprawnionej o udzielonej pomocy, która może być przekazywana przez osoby uprawnione przez wypełnienie ankiety w miejscu świadczenia pomocy lub przekazywana drogą elektroniczną albo bezpośrednio do urzędu starostwa powiatowego.

9. W przypadku, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, kartę pomocy wypełnia się tylko raz, po zakończeniu nieodpłatnej mediacji, wskazując dodatkowo liczbę i łączny czas trwania posiedzeń mediacyjnych oraz wynik mediacji.

Art. 46. Powiat zapewnia możliwość przechowywania dokumentacji dotyczącej udzielonej kwalifikowanej pomocy prawnej w punkcie w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osób trzecich. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej może dołączyć dokumenty osoby uprawnionej, z którymi zapoznał się podczas udzielania kwalifikowanej pomocy prawnej, w formie zanonimizowanej do karty pomocy, o której mowa w art. 45.

Art. 47. 1. Starosta przekazuje kwartalnie w systemie teleinformatycznym, za pośrednictwem właściwego wojewody, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, w tym udzielonych informacjach prawnych, kwalifikowanej pomocy prawnej i zadaniach z zakresu edukacji prawnej na obszarze powiatu, zwaną dalej „zbiorczą informacją”, w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału.

2. W zbiorczej informacji podaje się w szczególności:

- 1) liczbę porad udzielonych w ramach kwalifikowanej pomocy prawnej;

- 2) liczbę udzielonych informacji prawnych;
- 3) dziedziny prawa, których dotyczyła udzielona nieodpłatna pomoc prawna;
- 4) kategorie spraw, których dotyczyła udzielona nieodpłatna pomoc prawna;
- 5) formy udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) czas poświęcony na udzielenie kwalifikowanej pomocy prawnej;
- 7) ogólne informacje o osobach uprawnionych do kwalifikowanej pomocy prawnej;
- 8) sposób udzielania kwalifikowanej pomocy prawnej i informacji prawnej;
- 9) liczbę zadań zrealizowanych w ramach edukacji prawnej, ich formy i tematykę.

3. Starosta może upoważnić wicestarostę, poszczególnych członków zarządu powiatu lub pracowników starostwa powiatowego do przekazania w jego imieniu zbiorczej informacji.

4. Potwierdzenie przez starostę lub osobę przez niego upoważnioną, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego gotowości sporządzonej zbiorczej informacji jest równoznaczne z oświadczeniem starosty o kompletności i prawidłowości zawartych w niej danych.

5. Starosta przekazuje w zbiorczej informacji za pierwszy kwartał kolejnego roku informacje o liczbie osób, które wzięły udział w działaniach z zakresu edukacji prawnej lub były odbiorcami tych działań w poprzednim roku.

6. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do sporządzenia i przekazywania Ministrowi Sprawiedliwości zbiorczych informacji przez właściwego wojewodę, który przekazuje informację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przekazał zbiorczą informację.

Art. 48. W sprawozdaniu z realizacji zadania publicznego, o którym mowa w art. 18 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizacja pozarządowa lub odpowiednio uczelnia albo organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną podaje liczbę osób, które wzięły udział w działaniach z zakresu edukacji prawnej.

Art. 49. 1. Minister Sprawiedliwości prowadzi system teleinformatyczny w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, zapewniający funkcjonalności służące do obsługi realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej.

2. W systemie teleinformatycznym są przetwarzane dane:

- 1) osób zgłaszających się na wizytę i korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;

- 3) osób reprezentujących organizacje pozarządowe, okręgowe rady adwokackie lub rady okręgowych izb radców prawnych;
- 4) pracowników urzędów starostw powiatowych i urzędów wojewódzkich;
- 5) osób reprezentujących uczelnie lub organizacje pozarządowe prowadzące poradnie prawne, studentów i wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej, o których mowa w art. 23 ust. 2;
- 6) recenzentów, o których mowa w art. 60.

3. W systemie teleinformatycznym są przetwarzane:

- 1) imię lub imiona i nazwisko;
- 2) numer PESEL lub data urodzenia oraz seria i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość – w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL;
- 3) dane o liczbie osób pozostających z osobą składającą oświadczenie we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 4) adres miejsca zamieszkania lub pobytu osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) adres poczty elektronicznej;
- 6) numer telefonu;
- 7) numer wpisu na listę radców prawnych lub listę aplikantów radcowskich, o której mowa w art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499, z 2025 r. poz. 1172 oraz z 2026 r. poz. 370, 731 i 846) lub listę adwokatów lub listę aplikantów adwokackich, o której mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564, z 2025 r. poz. 1172 oraz z 2026 r. poz. 370, 846 i 1290) – w przypadku wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 8) dane dotyczące sprawy, z którą zgłasza się osoba korzystająca z nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 9) dane:
 - a) dotyczące środków identyfikacji elektronicznej, o których mowa w art. 20a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
 - b) pozwalające na identyfikację i uwierzytelnienie, o których mowa w art. 20a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów

realizujących zadania publiczne lub wynikające z zastosowania innych technologii, o których mowa w art. 20a ust. 2 tej ustawy.

4. Administratorami danych osobowych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym są: Minister Sprawiedliwości, zarządy powiatów, starostowie, oraz wojewodowie, w zakresie realizowanych zadań wynikających z ustawy.

5. Dane są przetwarzane przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym zakończono realizację zadań wynikających z ustawy.

Art. 50. 1. Minister Sprawiedliwości zapewnia bezpieczeństwo przetwarzanych danych osobowych oraz środki określone w art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

2. Minister Sprawiedliwości zapewnia utrzymanie i rozwój systemu teleinformatycznego, w szczególności przez:

- 1) zapewnianie ochrony przed nieuprawnionym dostępem do systemu teleinformatycznego;
- 2) zapewnianie integralności danych w systemie teleinformatycznym;
- 3) zapewnianie dostępności systemu teleinformatycznego dla podmiotów realizujących zadania związane z nieodpłatną pomocą prawną;
- 4) przeciwdziałanie uszkodzeniom systemu teleinformatycznego;
- 5) określanie zasad bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych;
- 6) zapewnianie rozliczalności działań dokonywanych na danych zawartych w systemie teleinformatycznym;
- 7) zapewnianie poprawności danych przetwarzanych systemie.

Art. 51. 1. W systemie teleinformatycznym tworzy się konta dla użytkowników:

- 1) wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) osób reprezentujących organizację pozarządową, uczelnię albo organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną, okręgowe rady adwokackie lub okręgowe izby radców prawnych;
- 3) osób upoważnionych przez zarząd powiatu, wojewodę lub Ministra Sprawiedliwości.

2. Autoryzacja użytkowników systemu teleinformatycznego następuje z użyciem jednego ze środków identyfikacji elektronicznej albo danych weryfikowanych za pomocą

kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, o których mowa w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 52. 1. Wykonawca nieodpłatnej pomocy prawnej przekazuje zarządowi powiatu oświadczenie, o którym mowa w art. 16, złożone w formie pisemnej w punkcie lub w trakcie wizyty, o której mowa w art. 13, w terminie, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2.

2. Zarząd powiatu udostępnia wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej informację o oświadczeniu, o którym mowa w art. 16 złożonym, w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, a także informację o wybranym przez osobę składającą oświadczenie rodzaju kwalifikowanej pomocy prawnej, o którym mowa w art. 9, jeżeli osoba składająca oświadczenie ją określiła.

3. Oświadczenia, o których mowa w art. 16, złożone w formie pisemnej zarząd powiatu przechowuje w danym roku kalendarzowym w warunkach uniemożliwiających dostęp osób nieuprawnionych.

4. Zarząd powiatu zapewnia przechowywanie oświadczeń, o których mowa w art. 16, przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym oświadczenie zostało sporządzone i archiwizuje po upływie tego okresu na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 oraz z 2025 r. poz. 1173).

5. Oświadczenia, o których mowa w art. 16, złożone w postaci elektronicznej przechowuje się i przetwarza w systemie teleinformatycznym przez okres 5 lat.

6. Administratorami danych osobowych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 16, jest zarząd powiatu i Minister Sprawiedliwości – w zakresie zadań realizowanych na podstawie ustawy.

Art. 53. 1. Materiały informacyjno-promocyjne dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej oraz materiały wytworzone w ramach edukacji prawnej oznacza się znakiem graficznym, identyfikującymi nieodpłatną pomoc prawną i można oznaczać znakami graficznymi identyfikującymi dany powiat oraz informacją o źródle finansowania.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku graficznego identyfikującego nieodpłatną pomoc prawną oraz szczegółowy sposób oznaczania materiałów informacyjno-promocyjnych i materiałów wytworzonych w ramach edukacji prawnej, uwzględniając rodzaj, postać i wielkość materiałów.

Rozdział 7

Kontrola i ocena jakości realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

Art. 54. 1. Powiat monitoruje organizację nieodpłatnej pomocy prawnej i działań z edukacji prawnej w powiecie.

2. Monitorowanie obejmuje:

- 1) dostępność i ciągłość nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) zarządzanie i organizację udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 3) prowadzenie dokumentacji związanej z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) formy, sposób i terminy realizacji działań z zakresu edukacji prawnej;
- 5) realizację wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1 oraz standardów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 6, o ile zostały określone.

3. Starosta raz na dwa lata przekazuje wyniki monitorowania właściwemu wojewodzie. Wojewoda przekazuje informację z monitorowania od starostów do Ministra Sprawiedliwości.

4. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria oraz sposób monitorowania udzielania i organizacji nieodpłatnej pomocy prawnej oraz organizowania działań z edukacji prawnej, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiedniej jakości pomocy i zakres monitorowania, o którym mowa w ust. 2.

Art. 55. 1. Powiat przeprowadza analizę pracy wykonawców z punktów na terenie powiatu na podstawie:

- 1) opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, w zakresie nieprawidłowości zgłoszonych przez osoby korzystające z nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) wyników monitorowania, o którym mowa w art. 54;
- 3) kontroli realizacji umowy, o której mowa w art. 56, jeżeli została przeprowadzona;
- 4) złożonych skarg i sposobu ich załatwienia.

2. Starosta corocznie przekazuje ocenę realizacji obowiązków:

- 1) okręgowej radzie adwokackiej, radzie okręgowej izby radców prawnych w zakresie wskazanych przez nie wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej,
- 2) organizacji pozarządowej lub uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną w zakresie wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej, którym powierzono realizację obowiązków.

3. Ocena nie może dotyczyć treści udzielanych porad.

Art. 56. 1. Powiat może kontrolować sposób wykonywania umowy przez:

- 1) organizację pozarządową lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) uczelnię prowadzącą poradnię prawną,
- 3) wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie powierzonym do prowadzenia adwokatom lub radcom prawnym

– z wyłączeniem oceny treści udzielanych porad.

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, obejmuje również sprawdzenie czy:

- 1) organizacja pozarządowa lub
- 2) uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną

– spełniają warunki, o których mowa odpowiednio w art. 63 ust. 2 pkt 2 i 3 lub ust. 3 pkt 2 i 3.

3. W ramach kontroli zarząd powiatu jest uprawniony do:

- 1) żądania informacji i danych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli wykonywania umowy, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;
- 2) przeprowadzenia wizyty monitorującej w punkcie;
- 3) kontroli dokumentacji zawartej w systemie teleinformatycznym nieodpłatnej pomocy prawnej oraz weryfikacji danych o logowaniu z systemu teleinformatycznego.

Art. 57. 1. Zarząd powiatu sporządza protokół kontroli wraz z wnioskami lub zaleceniami, który przedstawia:

- 1) organizacji pozarządowej – która jest zobowiązana przekazać ten protokół również wykonawcom nieodpłatnej pomocy prawnej świadczącym pomoc w punkcie objętym kontrolą;
- 2) wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej oraz właściwej okręgowej radzie adwokackiej lub radzie okręgowej izby radców prawnych – w przypadku powierzenia udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej adwokatom lub radcom prawnym, o których mowa w art. 38 ust. 2;
- 3) uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną – w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 3.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą przedstawić wyjaśnienia i zastrzeżenia do protokołu kontroli lub wniosków lub zaleceń w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu. Protokół doręcza się w sposób określony we właściwej umowie lub porozumieniu.

3. W przypadku przyjęcia zastrzeżeń zarząd powiatu dokonuje zmiany w protokole kontroli lub wnioskach albo zaleceniach, zaś w przypadku ich odrzucenia przedstawia dodatkowe uzasadnienie.

4. W protokole zarząd powiatu określa termin wdrożenia zaleceń lub wniosków, który oblicza się od dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 2 – jeżeli nie złożono zastrzeżeń albo od doręczenia zmienionego protokołu kontroli lub dodatkowego uzasadnienia, o którym mowa w ust. 3.

5. W przypadku stwierdzenia braku realizacji zaleceń kontroli lub braku realizacji tych zaleceń w terminie przez organizację pozarządową, uczelnię lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną lub wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie powierzonym do prowadzenia adwokatom lub radcom prawnym skutkujących:

- 1) niewykonaniem umowy – powiat może rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym;
- 2) nienależytym wykonywaniem umowy – powiat może rozwiązać umowę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia umowy.

6. W przypadku zaprzestania spełniania przez odpowiednio organizację pozarządową lub uczelnię lub organizację pozarządową prowadzącą poradnię prawną warunku, o którym mowa w:

- 1) w art. 63 ust. 2 pkt 2 lub ust. 3 pkt 2 – powiat nie zawiera umowy z organizacją pozarządową lub uczelnią albo organizacją pozarządową prowadzącą poradnię prawną albo rozwiązuje ją ze skutkiem natychmiastowym;
- 2) w art. 63 ust. 2 pkt 3 lub ust. 3 pkt 3 – powiat nie zawiera umowy z organizacją pozarządową lub uczelnią albo organizacją pozarządową prowadzącą poradnię prawną albo rozwiązuje ją z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia umowy.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w razie stwierdzenia braku realizacji zaleceń kontrolnych lub braku ich realizacji w terminie, powiat może rozwiązać umowę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia umowy.

Art. 58. O każdym przypadku niezawarcia lub rozwiązania umowy zarząd powiatu niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę, a w przypadku adwokata lub radcy prawnego również właściwą okręgową radę adwokacką lub radę okręgowej izby radców prawnych, celem wyznaczenia kolejnego wykonawcy nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w art. 38 ust. 3.

Art. 59. 1. Jeżeli organizacja pozarządowa lub uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną, której oferta została wybrana, uchyla się od zawarcia umowy lub z innych przyczyn leżących po jej stronie nie zawiera umowy lub jeżeli umowa z nią zawarta zostanie rozwiązana, powiat może wybrać najkorzystniejszą spośród pozostałych ofert bez przeprowadzania ich ponownego badania i oceny.

2. W przypadku gdy do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby powierzenie prowadzenia punktu:

- 1) nie zostanie wyłoniona do jego prowadzenia organizacja pozarządowa lub uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną,
- 2) powiat nie zawrze umowy z organizacją pozarządową lub uczelnią lub organizacją pozarządową prowadzącą poradnię prawną albo rozwiąże umowę zawartą z tymi podmiotami

– stosuje się art. 38 ust. 3.

Art. 60. 1. Kwalifikowana pomoc prawna, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, podlega recenzji, dokonywanej przez recenzenta.

2. Recenzent nieodpłatnej pomocy prawnej dokonuje recenzji udzielonej kwalifikowanej pomocy prawnej, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, pod kątem:

- 1) jasności i zrozumiałości opisu problemu i udzielonej pomocy,
- 2) adekwatności udzielonej pomocy do zgłoszonego problemu prawnego,
- 3) kompletności przedstawionego rozwiązania w relacji do zaprezentowanego problemu oraz czasu przeznaczonego na kwalifikowaną pomoc prawną

– uwzględniając realizację standardów, o których mowa w art. 42 ust. 2 lub standardów określonych przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 6.

Art. 61. 1. Okręgowe rady adwokackie i rady okręgowych izb radców prawnych do 30 czerwca każdego roku przedstawiają Ministrowi Sprawiedliwości spośród swoich członków listę co najmniej 3 kandydatów na recenzentów, posiadających doświadczenie w zakresie pomocy prawnej z urzędu lub poradnictwa prawnego, dla osób o których mowa w art. 8. Właściwa rada dołącza do listy oświadczenia kandydatów zawierające wyrażenie zgody na podjęcie czynności recenzenta oraz określenie województwa, w którym kandydat deklaruje aktywność zawodową.

2. Do dnia 31 sierpnia każdego roku Minister Sprawiedliwości udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej listę kandydatów na recenzentów kwalifikowanej pomocy prawnej wraz

ze wskazaniem okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców, na listę której kandydat jest wpisany oraz określeniem województwa, w którym kandydat deklaruje aktywność zawodową.

Art. 62. 1. Powiat, do dnia 30 września każdego roku, zawiera umowy z kandydatami na recenzentów na przeprowadzenie recenzji.

2. Starosta przekazuje właściwemu wojewodzie informację o zawartych umowach.

3. Zarząd powiatu dokonuje wyboru recenzentów spośród tych kandydatów, którzy nie zadeklarowali terytorialnego zakresu swojej aktywności na obszarze województwa, w którym znajduje się dany powiat i którzy nie są zrzeszeni w okręgowej izbie radców prawnych albo izbie adwokackiej właściwej dla tego powiatu.

4. Zarząd powiatu, do dnia 15 września każdego roku, w sposób losowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, dokonuje wyboru porad w ramach kwalifikowanej pomocy prawnej, z wyłączeniem porad z zakresu nieodpłatnej mediacji, w liczbie odpowiadającej co najmniej 1 % kart pomocy, o których mowa w art. 45 ust. 5, udzielonych na obszarze powiatu do momentu przekazania do recenzji oraz przekazuje recenzentowi, z którym zawarł umowę, karty pomocy w sposób uniemożliwiający identyfikację wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej i osób uprawnionych do kwalifikowanej pomocy prawnej.

5. Starosta przekazuje wyniki recenzji wojewodzie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Wojewodowie przygotowują zestawienie recenzji wraz z informacją o skargach dotyczących udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, które udostępniają Ministrowi Sprawiedliwości, starostom powiatów z terenu województwa oraz właściwym miejscowo okręgowym radom adwokackim albo radom okręgowych izb radców prawnych.

6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria i tryb recenzji udzielonej kwalifikowanej pomocy prawnej oraz tryb współpracy powiatu z recenzentami, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiednich standardów obsługi osób uprawnionych i recenzji, ich jednolitą metodologię, a także potrzebę sformułowania wniosków dotyczących efektywności i usprawniania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 63. 1. Wojewoda prowadzi w systemie teleinformatycznym listę organizacji pozarządowych, uczelni i organizacji prowadzących poradnie prawne uprawnionych do prowadzenia punktów na obszarze województwa.

2. O wpis na listę, o której mowa w ust. 1, może ubiegać się organizacja pozarządowa, która łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad prawnych, informacji prawnych;
- 2) posiada umowę zawartą z osobą, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 24 ust. 1;
- 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności w zakresie zapewnienia:
 - a) poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - b) profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - c) przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów;
- 4) opracowała i stosuje standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej.

3. Uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną może się ubiegać o wpis na listę, o której mowa w ust. 1, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań polegających na udzielaniu porad prawnych, informacji prawnych przez studentów co najmniej trzeciego roku jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo działających pod nadzorem osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 24 ust. 1, uwzględnione jako odpowiednio element programu studiów lub zadań statutowych, nabyte w okresie pięciu lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku;
- 2) posiada umowę zawartą z osobą, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 24 ust. 1, w której zawarto postanowienia dotyczące sprawowania nadzoru nad studentami, o którym mowa w art. 23 ust. 2;
- 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności w zakresie zapewnienia:
 - a) poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - b) profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej,
 - c) przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów;
- 4) opracowała i stosuje standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej.

4. O wpis na listę, o której mowa w ust. 1, nie może ubiegać się:

- 1) organizacja pozarządowa lub
 - 2) uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną
- która w okresie dwóch lat poprzedzających złożenie wniosku o wpis na listę wojewody nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystała dotację

niezgodnie z celem jej przyznania, jak również ten podmiot, z którym zarząd powiatu rozwiązał umowę. Termin dwóch lat biegnie od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy.

5. Wojewoda wydaje decyzję w przedmiocie wpisu organizacji pozarządowej lub uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną na listę, o której mowa w ust. 1, na jej wniosek.

6. Odmowa wpisu na listę, o której mowa w ust. 1, organizacji pozarządowej lub uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną, która nie spełnia warunków określonych w ust. 2 i 3, lub w przypadku, o którym mowa w ust. 4, następuje w drodze decyzji.

7. Organizacja pozarządowa lub uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną dołącza do wniosku odpowiednio:

- 1) dokumenty potwierdzające spełnianie warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 pkt 1, w tym na żądanie wojewody, informację o sposobie i okresie, w którym wykonywała zadania wiążące się z udzielaniem porad prawnych, informacji prawnych lub prowadzeniem mediacji;
- 2) listę osób spełniających wymagania, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 24 ust. 1, z którymi zawarto umowy, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lub ust. 3 pkt 2;
- 3) pisemne zobowiązanie do zapewnienia realizacji zadania w sposób, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lub ust. 3 pkt 3;
- 4) dokument opisujący standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości, o których mowa w ust. 2 pkt 4 lub ust. 3 pkt 4.

Art. 64. Organizacja pozarządowa lub uczelnia lub organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną wpisana na listę, o której mowa w art. 63, corocznie, do dnia 30 września, przekazuje wojewodzie aktualną listę osób, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 i art. 24 ust. 1, z którymi posiada zawarte umowy, deklarujących współpracę w kolejnym roku kalendarzowym, w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub prowadzenia nieodpłatnej mediacji wraz potwierdzeniem deklaracji współpracy.

Art. 65. 1. Wojewoda wydaje decyzję o wykreśleniu organizacji pozarządowej, uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną, z listy, o której mowa w art. 63, w przypadku, gdy organizacja pozarządowa lub uczelnia albo organizacja pozarządowa prowadząca poradnię prawną odpowiednio:

- 1) zaprzestała prowadzenia działalności w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub prowadzenia nieodpłatnej mediacji na skutek zmian w statucie lub innym akcie wewnętrznym określającym zakres prowadzonej działalności;
- 2) przestała spełniać warunki, o których mowa odpowiednio w art. 63 ust. 2 lub ust. 3;
- 3) nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystwała dotację niezgodnie z celem jej przyznania;
- 4) nie dopełniła lub nie dopełniła w terminie obowiązku przekazania listy, o którym mowa w art. 64.

2. Wykreślenie organizacji pozarządowej lub uczelni albo organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną z listy wojewody następuje z dniem, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1, stała się ostateczna.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, ponowny wpis na listę, o której mowa w art. 63, może nastąpić nie wcześniej niż po upływie dwóch lat od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo dwóch lat następujących po roku, w którym rozwiązano umowę.

Art. 66. 1. Listę, o której mowa w art. 63, wojewoda udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w systemie teleinformatycznym.

2. Wraz z listą udostępnia się informacje o organizacjach pozarządowych lub uczelniach albo organizacjach pozarządowych prowadzących poradnię prawną wykreślonych z listy i dacie oraz przyczynach ich wykreślenia.

Art. 67. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria i szczegółowy tryb kontroli w przypadkach, o których mowa w art. 56 ust. 1, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiednich standardów obsługi osób uprawnionych do nieodpłatnej pomocy prawnej oraz odpowiednich standardów jakości nieodpłatnej pomocy prawnej, a także potrzebę sformułowania wniosków dotyczących efektywności wykorzystania środków publicznych i usprawniania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 68. Minister Sprawiedliwości:

- 1) koordynuje i nadzoruje wykonywanie zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej na poziomie krajowym;
- 2) upowszechnia wiedzę o funkcjonowaniu systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej;

- 3) udziela wyjaśnień wykonawcom nieodpłatnej pomocy prawnej, powiatom, wojewodom oraz innym zainteresowanym podmiotom w zakresie ustawy;
- 4) określa priorytety tematyczne edukacji prawnej;
- 5) zapewnia utrzymanie i rozwój systemu teleinformatycznego;
- 6) prowadzi analizy, badania i prace rozwojowe w sprawach dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej.

Art. 69. 1. W ramach nadzoru nad systemem nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej Minister Sprawiedliwości dokonuje oceny wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej za dany rok w terminie do dnia 30 czerwca roku następnego.

2. Wnioski z monitorowania, o którym mowa w art. 54, analiza, o której mowa w art. 55 ust. 1, ocena, o której mowa w art. 55 ust. 2, oraz recenzja, o której mowa w art. 60, za dany rok, dotyczące problemów zgłaszanych w toku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, wskazujące w szczególności na bieżące lub prognozowane potrzeby w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, mogą być w szczególności uwzględniane jako element oceny, o której mowa w ust. 1.

3. O wynikach dokonanej oceny Minister Sprawiedliwości informuje Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego i udostępnia się ją w Biuletynie Informacji Publicznej.

4. Minister Sprawiedliwości, w drodze obwieszczenia, określa raz na dwa lata priorytety tematyczne edukacji prawnej, o których mowa w art. 68 pkt 4, biorąc pod uwagę dane z oceny, o której mowa w ust. 1, przekazane dane dotyczące edukacji prawnej oraz informacje o planowanych zmianach w przepisach prawa. Obwieszczenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Rozdział 8

Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Edukacji Prawnej

Art. 70. 1. Minister Sprawiedliwości powołuje Radę Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Edukacji Prawnej, zwaną dalej „Radą”.

2. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra Sprawiedliwości.

3. Do zakresu działania Rady należy:

- 1) analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej;

- 3) zgłaszanie propozycji i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej;
- 4) wyrażanie opinii dotyczącej wydatkowania środków przeznaczonych na nieodpłatną pomoc prawną lub edukację prawną;
- 5) wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) przygotowanie propozycji priorytetów tematycznych edukacji prawnej.

Art. 71. 1. Rada składa się z trzynastu członków.

2. W skład Rady wchodzi:

- 1) jeden przedstawiciel wskazany przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 2) po jednym przedstawicielu wskazanym przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców Prawnych;
- 3) po jednym przedstawicielu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ministra właściwego do spraw administracji publicznej i ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 4) przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) trzech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości;
- 6) przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 7) dwóch przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym jednej prowadzącej działalność pożytku publicznego w zakresie grup osób uprawnionych, o których mowa w art. 8 ust. 1 lub nieodpłatnej pomocy prawnej.

3. Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje członków Rady. Członka Rady, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zaś członka Rady, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, powołuje i odwołuje na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich.

4. Członkostwo w Radzie wygasa z powodu:

- 1) rezygnacji członka Rady złożonej na piśmie przewodniczącemu Rady;
- 2) odwołania członka Rady;
- 3) śmierci członka Rady.

5. Minister Sprawiedliwości wskazuje przewodniczącego Rady spośród jej członków. Przewodniczący kieruje pracami Rady i reprezentuje ją na zewnątrz. Przewodniczący może, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady, jeżeli jest to niezbędne do realizacji zadań Rady:

- 1) tworzyć grupy robocze lub zespoły doradcze;
- 2) zlecać ekspertyzy i opinie;
- 3) zapraszać do udziału w pracach Rady, z głosem doradczym, osoby niebędące członkami Rady.

6. Minister Sprawiedliwości jest administratorem danych osobowych kandydatów na członków Rady, osób wchodzących w skład Rady, ekspertów i osób zaproszonych do udziału w pracach z głosem doradczym.

7. Za udział w pracach Rady nie przysługuje wynagrodzenie.

8. Członkom Rady zamieszkałym poza miejscowością, w której odbywają się obrady Rady, na ich wniosek, przyznaje się zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

9. Obsługę organizacyjno-techniczną Rady zapewnia urząd obsługujący Ministra Sprawiedliwości.

10. Minister Sprawiedliwości nadaje regulamin określający tryb pracy Rady.

Art. 72. 1. Rada Działalności Pożytku Publicznego na wniosek Ministra Sprawiedliwości przeprowadza postępowanie konkursowe w celu wyłonienia czterech kandydatów na przedstawicieli, o których mowa w art. 71 ust. 2 pkt 7.

2. Zasady prowadzenia postępowania konkursowego określa Rada Działalności Pożytku Publicznego, uwzględniając zasadę przejrzystości oraz potrzebę wyłonienia kandydatów:

- 1) posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do realizacji zadań Rady;
- 2) posiadających poparcie co najmniej pięciu organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego w zakresie poradnictwa prawnego.

3. Rada Działalności Pożytku Publicznego przedstawia kandydatów, o których mowa w ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 45 dni od dnia złożenia wniosku przez Ministra Sprawiedliwości.

4. W przypadku konieczności uzupełnienia składu Rady o jednego przedstawiciela organizacji pozarządowych w przypadkach, o których mowa w art. 71 ust. 4, Minister Sprawiedliwości wnioskuje o wyłonienie dwóch kandydatów. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 9

Finansowanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej

Art. 73. 1. Zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej są finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

2. Wysokość dotacji jest ustalana corocznie przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu, w trybie i terminach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

3. Podstawę ustalenia wysokości dotacji stanowi kwota bazowa. Kwota dotacji dla każdego z powiatów na dany rok stanowi dwunastokrotność iloczynu kwoty bazowej na dany rok i mnożnika określającego liczbę punktów, o którym mowa w art. 74.

4. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu określa corocznie, w drodze rozporządzenia, wysokość kwoty bazowej oraz wartość jednej godziny kwalifikowanej pomocy prawnej, mając na względzie limity wydatków, o których mowa w art. 100, oraz potrzebę zapewnienia właściwej organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i adekwatnego wynagrodzenia za realizację tych zadań.

Art. 74. Mnożnik oblicza się w ten sposób, że średnią roczną liczbę kart pomocy i uproszczonych kart pomocy, o których mowa w art. 45, udokumentowanych w systemie teleinformatycznym w danym powiecie w ostatnich dwóch latach kalendarzowych, poprzedzających rok ustalenia mnożnika, obliczoną z uwzględnieniem liczby kart pomocy i uproszczonych kart pomocy udokumentowanych w systemie teleinformatycznym w terminie przekazania Ministrowi Sprawiedliwości kwartalnych zbiorczych informacji z tego okresu przez właściwego wojewodę, o którym mowa w art. 47 ust. 6, dzieli się przez jednolitą ogólnopolską normę poradniczą dla nieodpłatnej pomocy prawnej, zwaną dalej „normą poradniczą”. Mnożnik wyrażony liczbą niecałkowitą zaokrągla się do liczb całkowitych w górę, jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest równa lub wyższa niż 5, albo w dół – jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest niższa niż 5. Ustalona zgodnie ze wzorem liczba punktów nie może być mniejsza niż 2 i większa niż 35.

Art. 75. 1. Minister Sprawiedliwości, co dwa lata, określa normę poradniczą uwzględniając podstawę do ustalenia normy poradniczej, o której mowa w ust. 2, limity wydatków, o których mowa w art. 100, a także potrzebę zapewnienia równego dostępu do

nieodpłatnej pomocy prawnej, efektywnego wykorzystania środków publicznych oraz zapewnienia adekwatnego wynagrodzenia za udzielanie pomocy.

2. Podstawę do ustalenia normy poradniczej przez Ministra Sprawiedliwości oblicza się w ten sposób, że liczbę kart pomocy i uproszczonych kart pomocy, o których mowa w art. 45, z ostatnich dwóch lat kalendarzowych poprzedzających rok wydania obwieszczenia dzieli się przez średnią liczbę punktów w powiatach za ostatnie dwa lata poprzedzające rok wydania obwieszczenia, przy czym wartość normy poradniczej zaokrągla się do liczb całkowitych w górę, jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest równa lub wyższa niż 5, albo w dół – jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest niższa niż 5.

3. Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze obwieszczenia, normę poradniczą w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, raz na dwa lata, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego pierwszy rok, którego dotyczy obwieszczenie.

Art. 76. Dotacja, o której mowa w art. 73 ust. 1, jest przeznaczana:

- 1) w 90 % na wynagrodzenia z tytułu umów, natomiast w przypadku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej, uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną – na rzecz wyłonionej organizacji pozarządowej, uczelni lub organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną;
- 2) w 7 % na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, w tym wyposażenie punktów oraz prowadzenie recenzji;
- 3) w 3 % na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone w trybie, o którym mowa w art. 41 ust. 2.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach

Art. 77. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego w art. 117 w § 5 wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 44)” zastępuje się wyrazami „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej z dnia ... (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 78. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w ust. 1 w pkt 5a wyrazy „w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945 oraz z 2024 r. poz. 928)” zastępuje się wyrazami „w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”;
- 2) w art. 58 w pkt 12 w lit. 1 wyrazy „w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, i dokumentowania udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej,” zastępuje się wyrazami „w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, dokumentowania tej pomocy i wyznaczania kandydatów na recenzentów nieodpłatnej pomocy prawnej”.

Art. 79. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 41 w pkt 5a wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945)” zastępuje się wyrazami „ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”;
- 2) w art. 60 w pkt 8 w lit. g wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, i dokumentowania udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej” zastępuje się wyrazami „udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej i wyznaczania recenzentów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej”.

Art. 80. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 490, 421, 638, 760, 882 i 901) w art. 78 w § 1 wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 44)” zastępuje się wyrazami „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 81. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1275, 1846, 160 i 187) w art. 24 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej.”.

Art. 82. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2025 r. poz. 860, z późn. zm.⁶⁾) w art. 22 wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534)” zastępuje się wyrazami „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 83. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 143 i 846) w art. 246 w § 1a wyrazy „nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534 oraz z 2025 r. poz. 1166)” zastępuje się wyrazami „nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 84. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w ust. 1 w pkt 22a skreśla się wyrazy „nieodpłatnego”;
- 2) w art. 35 w ust. 2 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
„10) przeprowadzanie postępowania konkursowego w celu wyłonienia kandydatów na przedstawiciela organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 85. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 12c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...).”.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. 1178, 1661, 1814, 1818, 1872 i 473.

Art. 86. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1154, 1795 i 1847 oraz z 2026 r. poz. 846, 875 i 912) w art. 2 w ust. 1 w lit. c po wyrazach „przepisów o zatrudnieniu socjalnym” dodaje się przecinek i wyrazy „przepisów o nieodpłatnej pomocy prawnej”.

Art. 87. W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847 oraz z 2026 r. poz. 875, 1123 i 1155) w art. 39d wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 1 wyrazy „nieodpłatna pomoc prawna oraz nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534 oraz z 2025 r. poz. 1166)” zastępuje się wyrazami „nieodpłatna pomoc prawną, na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”;
- 2) uchyla się ust. 2.

Art. 88. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w art. 11 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Zadaniem uczelni prowadzącej kształcenie w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie naukowej nauki prawne w formie jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo może być także uczestniczenie w nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie i formach określonych w przepisach ustawy z dnia ... o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 89. W ustawie z dnia 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej w art. 25 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) zapewnienie udzielania wsparcia w dokonywaniu zapisów na nieodpłatną pomoc prawną i informowanie o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz działaniach z zakresu edukacji prawnej.”.

Rozdział 11

Przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 90. 1. W 2028 r. i 2029 r. wysokość kwoty bazowej wynosi 7860 zł.

2. Norma poradnicza przyjęta dla ustalenia liczby punktów w 2028 r. i 2029 r. wynosi 500.

3. W 2028 r. i 2029 r. wartość jednej godziny kwalifikowanej pomocy prawnej wynosi 93,81 zł.

Art. 91. Minister Sprawiedliwości może przekazać powiatom na podstawie umowy składniki majątkowe w celu wyposażenia lub uzupełnienia wyposażenia punktów.

Art. 92. 1. Organizacja pozarządowa, której powierzono prowadzenie punktu, w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy może zatrudnić jako wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej w celu świadczenia informacji prawnej, osobę, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 4) ukończyła z oceną pozytywną szkolenie z zakresu świadczenia poradnictwa obywatelskiego albo posiada doświadczenie w świadczeniu poradnictwa obywatelskiego lub uzyskała zaświadczenie potwierdzające posiadanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie wydane przez podmiot uprawniony do prowadzenia szkolenia oraz kursu doszkalającego, o których mowa w art. 11 ust. 3a ustawy uchylanej w art. 101.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, składa organizacji pozarządowej oświadczenie na okoliczność, o której mowa w ust. 1 pkt 3, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Osoba składająca oświadczenie jest obowiązana do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Oświadczenie jest dokumentowane w systemie teleinformatycznym.

3. Organizacja pozarządowa, która zamierza zatrudnić jako wykonawcę nieodpłatnej pomocy prawnej osobę, o której mowa w ust. 1, dołącza do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 63:

- 1) dokumenty potwierdzające spełnienie przez tę osobę wymagań, o których mowa w ust. 1;
- 2) listę osób, o której mowa w art. 64.

4. Deklarację organizacji pozarządowej dotyczącą współpracy z osobami, o których mowa w ust. 1, odnotowuje się na liście, o której mowa w art. 63.

5. Przedstawiając ofertę w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w art. 39, organizacja pozarządowa wskazuje, że zamierza podjąć współpracę z osobami, o których mowa w ust. 1.

Art. 93. 1. System teleinformatyczny, o którym mowa w art. 7a ustawy uchylanej w art. 101, staje się systemem teleinformatycznym w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Karty pomocy zgromadzone w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przechowuje się przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Informację, o której mowa w art. 48, przekazuje się po raz pierwszy w 2029 r. Informacja ta obejmuje liczbę osób, które wzięły udział w działaniach z zakresu edukacji prawnej lub były odbiorcami tych działań w 2028 r.

4. Starosta przekazuje za pośrednictwem właściwego wojewody zbiorczą informację o wykonaniu zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 101, na obszarze powiatu, o której mowa w art. 12 ust. 1 tej ustawy, za ostatni kwartał 2027 r. w terminie do dnia 31 stycznia 2028 r.

Art. 94. 1. Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej, o której mowa w art. 17 ustawy uchylanej w art. 101, pełni swoje obowiązki do dnia powołania Rady.

2. Minister Sprawiedliwości powoła Radę w terminie 8 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 95. 1. Listy wojewody prowadzone na podstawie art. 11d ustawy uchylanej art. 101 w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej stają się listami w rozumieniu art. 62.

2. Organizacje pozarządowe wpisane na listę, o której mowa w art. 11d ustawy uchylanej w art. 101 w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej dostarczają właściwemu wojewodzie do dnia 30 września 2027 r. dokumenty potwierdzające spełnienie warunku, o którym mowa w art. 63 ust 2 pkt 2.

Art. 96. 1. Postępowania administracyjne w sprawie wpisu lub wykreślenia z listy wojewody w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i prowadzenia nieodpłatnej mediacji, o których mowa w art. 11d ustawy uchylanej w art. 101, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się.

2. Postępowania sadowoadministracyjne dotyczące zaskarżenia decyzji w sprawie wpisu lub wykreślenia z listy wojewody, o których mowa w art. 11d ustawy uchylanej w art. 101, w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i prowadzenia nieodpłatnej mediacji wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się.

3. Do postępowań o wpis lub wykreślenie z listy wojewody, o których mowa w art. 11d ustawy uchylanej w art. 101, w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 97. 1. Minister Sprawiedliwości w terminie do dnia 30 czerwca 2028 r. przedstawi ocenę wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, o której mowa w art. 16 ustawy uchylanej w art. 101, za rok 2027.

Art. 98. Minister Sprawiedliwości określi po raz pierwszy priorytety tematyczne edukacji prawnej, o których mowa w art. 69 ust. 4, w terminie do dnia 30 września 2027 roku, biorąc pod uwagę wyniki oceny, o której mowa w art. 16 ustawy uchylanej w art. 101.

Art. 99. Do ustalenia wysokości dotacji, o którym mowa w art. 73 ust. 2, na rok:

- 1) 2028 stosuje się mnożnik obliczony zgodnie z art. 74, z uwzględnieniem w ramach średniej rocznej liczby kart pomocy i uproszczonych kart pomocy, o których mowa w art. 45 – kart pomocy zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 7a ustawy uchylanej w art. 101, w 2025 i 2026 r.;
- 2) 2029 stosuje się mnożnik obliczony zgodnie z art. 74, z uwzględnieniem w ramach średniej rocznej liczby kart pomocy i uproszczonych kart pomocy, o których mowa w art. 45 – kart pomocy zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 7a ustawy uchylanej w art. 101, w 2026 i 2027 r.;
- 3) 2030 stosuje się mnożnik obliczony zgodnie z art. 74, z uwzględnieniem w ramach średniej rocznej liczby kart pomocy zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o których mowa w art. 45:
 - a) kart pomocy zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 7a ustawy uchylanej w art. 101, w 2027 r.,
 - b) kart pomocy i uproszczonych kart pomocy, o których mowa w art. 45, zgromadzonych w systemie teleinformatycznym w 2028 r.

Art. 100. W latach 2028–2037 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym wejścia w życie niniejszej ustawy wynosi 1 323 154 572 zł, z tym że w poszczególnych latach wyniesie odpowiednio:

- 1) w 2028 r. – 118 103 140 zł;
- 2) w 2029 r. – 121 055 719 zł;

- 3) w 2030 r. – 124 082 112 zł;
- 4) w 2031 r. – 127 184 165 zł;
- 5) w 2032 r. – 130 363 769 zł;
- 6) w 2033 r. – 133 622 863 zł;
- 7) w 2034 r. – 136 963 435 zł;
- 8) w 2035 r. – 140 387 521 zł;
- 9) w 2036 r. – 143 897 209 zł;
- 10) w 2037 r. – 147 494 639 zł.

Art. 101. Traci moc ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 44).

Art. 102. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2028 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 90, który wchodzi w życie z dniem 30 kwietnia 2027 r.;
- 2) art. 10 ust. 4, art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 5, art. 26 i art. 28 ust. 2, art. 31 i 32, art. 33–41, art. 63 w zakresie uczelni i organizacji pozarządowej prowadzącej poradnię prawną, art. 69 ust. 4, które wchodzi w życie z dniem 30 lipca 2027 r.;
- 3) art. 73 ust. 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2030 r.;
- 4) art. 75 ust. 3, który wchodzi w życie z dniem 30 kwietnia 2029 r.

OPRACOWANO POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM
Wojciech Ulitko
Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego
w Ministerstwie Sprawiedliwości
/- podpisano elektronicznie/